

moženja, se najprej znižajo nezavarovani dolgovi na 90 % odn. 80 %. Ako bi skupni znesek vseh tako znižanih dolgov še vedno presegal 70 % vrednosti prezadolženčevega imetja, se ostanek nezavarovanih terjatev sorazmerno z njihovo višino zniža še za toliko, da ne presega že omenjene 70 % vrednosti imetja.

Vsi upniki, kojih terjatve niso hipotekarno zavarovane, morajo te terjatve s točno navedbo dolžnika in višine dogovorjenih obresti prijaviti pristojni davčni oblasti v roku dveh mesecev od takrat, ko stopi zakon v veljavo. Terjatve, ki ne bi bile tako priglase, se smatrajo za poplačane.

Malo bo takih gospodarjev, ki bi se mogli dovoljno orientirati in bi sami znali vsaj vse glavno urediti ali vsaj pripraviti. Tisti, ki morejo pogrešiti kaj gotovine, se bodo zatekli k odvetočnikom in specialnim pisarnam, mnogo pa jih bo, ki se bodo za pomoč in nasvete obračali na učiteljsko. Učiteljsko se pri tem ne nudi samo prilika, da ljudstvu pomaga, ampak se mu nudi tudi prilika, da se pri ljudstvu uveljavi. Zato se bom v naslednjem dotaknil še nekaterih točk k vprašanju odpisa dolgov, ki bi jih bilo učitelju dobro vedeti v pogledu njegovega pomaganja in svetovanja gospodarjem.

Sicer je v stvari danes, dokler osnutki še niso postali zakon, še bore malo znanega in ne vemo, če vlada ne bo izdala k zakonu posebnega pravilnika glede načina preceinitve prezadolženčevega premoženja in ugotovitve njegovih dolgov, vendar je sedaj že jasno, da bodo te ugotovitve brezpogojno potrebne. Da bi sodišča sestavljala te stvari, bi bilo prezgodno in za njih prevelika obremenitev. Tudi ni verjetno, da bi jih sestavljala politična ali celo občinska oblast. Te bodo po mojem mnenju imele kvečjemu le ugotavljati in preizkušati po prezadolženčih predložene sestavke na njihovo verjetnost in pravilnost cenitve. Pač pa bo možna kontrola dolgov z obvezo upnikov, da jih morajo prijaviti davčni oblasti.

Gospodar bo potemtakem najbrž sam moral skrbeti za to, da bo obenem z vlogo, da se otvori sodni postopek za odpis dolga, predložil tudi ocenitve svojega premoženja in spisek dolgov (bilanco).

Ker pa nobeno gospodarstvo v bistvu ni tako komplicirano kakor kmetijsko, bo seveda prav malo gospodarjev, ki bi te stvari bili v stanu sodišču predložiti v takem redu, tako pregledno in popolno, da se s tem sodno postopanje ne bi po nepotrebnem otežilo in zavleklo. Treba jim bo pomoči.

Oceno premoženja bo vsekakor sestavljati po gotovemu redu, t. j. popisavati vse vrednosti morda nekako po tem ledu:

Specificirana navedba vrednosti: 1. zemljišče, 2. stavb in melioracij, 3. poljskega inventarja, 4. živine, 5. orodja in strojev, 6. prometnih dobrin, gotovine in terjatev kmetije kot obrata, 7. stranskega imetja, 8. zasebnega imetja, 9. gospodinjkega imetja, 10. zasebnih vlog in terjatev, 11. višine kmetijskih dolgov, 12. višine dolgov, ki s kmetijo niso v nobeni zvezi, 13. sumarni pregled aktiv in pasiv ter ugotovitev prezadolženosti.

Pri popisu dolgov bo zopet ločeno navajati zemljiškopravno zavarovane, potem prvenstvene, kakor jih bo določil zakon in privatne upnike.

Ne ve se še, bo li zakon ločil aktiva in pasiva kmetije kot obrata od aktiv in pasiv zasebnega in gospodinjkega imetja, slednjema odgovarjajočih odn. zaradi njih obstoječih dolgov kot kmetova aktiva in pasiva kot zasebnega družinskega imetja. Z ozirom na odločitev v tem pogledu bo končni rezultat glede prezadolženosti pač pod vplivom privzetja ali neprivzetja teh postavk in siva kot osebe odn. kot aktiva in pasiva kmetije kot obrata. Tudi ni gotovo, ali bo zakon ali pa na podlagi istega izdana posebno naredba ali pravilnik vseboval kake določbe o oceni poljskega inventarja. Vsekakor neupoštevanje le-tega lahko vpliva na končno razmerje med aktiv in pasivi. Če se ne upošteva, bodo pasiva za toliko večja in odpis prezadolženostnega dolga ne bo pravilen, prizadeti upniki takega odpisa ne bodo hoteli priznati ter bodo mogli izpodbijati sodni sklep. Nekaj sličnega bi se moglo zgoditi pogledom jemanja v račun aktiva in pasiva zasebnega, stranskega in gospodinjkega gospodarstva, če odredbe v tem pogledu ne bodo dovolj jasne.

Važen je tudi način ocenjevanja premoženja. Zakonodajalec bo moral določiti, kake cene je jemati za podlago; ali današnje prometne, ali kak popreček iz zadnjih let in slično.

Da bo potrebno specificirano navajanje vrednosti aktiv in višine dolga (bilanca) pregledno in v redu, je samoposebi umevno. Da se olajša popis in ocenjevanje, sem pripravljen pribaviti potrebne tiskovine z navodilom, ako država v tem pogledu ne bi izdala obrazcev in navodil. S tem bo učitelju kot svetovalcu in pomagalcu njegovo delo lahko, ko bo podpiral prezadolženca pri sestavi bilance, saj bo treba odgovarjati samo na predtiskana vprašanja in ne bo mogoče pozabiti nobenega potrebnega vpisa.

Če bo zakon to zahteval, bo bilanci priložiti tudi posestne in katastrske podatke, morda tudi še kaj drugega. Če bo rok za prijavo kratak, bi bilo na te možnosti že sedaj misliti.

Predlog, da sodišče na podlagi predloženih podatkov uvede sodni postopek za odpis dolgov, bodisi iz naslova previsokih obrestnih bremen, bodisi iz naslova prezadolženosti ali iz obeh hkrati, bo treba vložiti pismeno ali pa ustno pri sodišču na zapisnik. Vse vloge so po osnutku tožadnega zakona proste kolkovine.

Predloženo bilanco bo seveda sodišče preizkušalo in šele ono izreklo zadnjo besedo, ko bo cenitev premoženja pregledala in preizkusila ali politična ali občinska oblast, ali pa posebna za to določena in pooblaščen oseb ali pa morda celo komisija. Zato morajo vsi, ki pri sestavi bilance sodelujejo, imeti pred očmi, da je tu treba biti stvaren, resen in pošten, vendar za pravilnost in stvarnost vpisov niti dotični gospodar, niti njegov pomagalec ne bo zakonu odgovoren, če se niso zgodili nalašč, vedoma z goljufivim namenom. Taki goljufivi vpisi se utegnejo tuintam pač pripetiti, zlasti z navedbami fingiranih dolgov.

Za pripravo primer vzemimo, da neki posestnik nima nobenega drugega premoženja kot samo kmetijo in tudi nobenih drugih dolgov kot samo takih, ki se tičejo kmetije. Po še ne uveljavljenem zakonskem osnutku se prezadolženec odpiše ves dolg, ki presega 70 % vrednosti kmetovega premoženja (čuje se, da bo zakon predvideval možnost odpisa celo do 40 % vrednosti premoženja), ostali dolg pa bo moral z znižanimi obrestmi vred vrniti v gotovih, po zakonu predvidenih anuitetah.

Pred par leti veliko več vredno in kreditno zelo sposobno premoženje tega kmeta po današnjih prometnih cenah n. pr. znaša Din 100.000.— Dolžan je na staro hipoteko (brutto obresti ne preko 10 %) n. pr. Din 50.000.— Raznih drugih dolgov (gotove starosti in obresti izpod 16 %) ima n. pr. Din 38.000.— Skupno ima vsega dolga Din 88.000.—

Kar je dolga nad 70 % vrednost, ga je odpisati, t. j. v našem primeru vsega, kar ga je čez 70.000.— Din, torej 18.000.— Din in ima tedaj kmet v zmernih anuitetah odplačevati samo še 70.000.— Din dolga. Hipoteka ne bo prizadeta, pač pa ostali upniki.

Znan mi je primer iz življenja, kjer bo premoženje kmeta danes vredno komaj 100.000.— Din, dolga pa ima okoli 170.000.— Din. V tem primeru mu utegne biti odpisane okoli 100.000.— Din, ostalo bo za plačevanje samo še 70.000.— Din dolga. V tem primeru bodo nekaj prizadeti celo hipotekarni upniki, ako bo zakon dovoljeval dotakljivost hipoteke v takem primeru.

Splošne vesti.

— Odpis kmetijskih dolgov. P. n. članstvo opozarjamo, da temeljito prečita članek »K vprašanju odpisa kmetijskih dolgov« v današnji številki, ker bo gotovo dobro došel!

— Sreska učiteljska društva, ki so že izbrala svoje poročevalce in dopisnike za stanovske liste, prosimo, da čim prej prijavijo njih imena s točnimi naslovi uredništvu Učiteljskega tovarisa. Do sedaj je uredništvo prejelo imena izbranih članov le od par društev, poročila za liste pa še nobenega, dasi je bilo med tem objavljeno drugod marsikatero poročilo, ki bi ga s pridom objavili v našem stanovskem glasilu oziroma v »Prosveti«. Ob tej priliki ponovno prosimo vse sodelavce in poročevalce, naj ne pozabljajo svojih stanovskih listov in poročajo o vsem, kar zadeva stan, šolo in narodovo prosveto.

— Učni načrt in program za višjo narod. šolo v kraljevini Jugoslaviji. Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 65.764 od 26. avgusta 1932. izdalo nov učni načrt za višjo narodno šolo. Po tem načrtu se je treba začasno ravnati in ga nujno potrebujejo vse narodne šole in učitelji v dravski banovini. Iz tega razloga je izšel v slovenskem jeziku v založbi Učiteljske tiskarne ter stane 8 Din. Naročila sprejema Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

ŠOLAM DOBAVLJA RADIO APARATE

moderne za priključek na tok, priznanih in pri nas poznanih znamk kakor: EUMIG, INGELEN, KAPSCHE, DE WALT, COLUMBIA, itd., itd., nadalje

APARATE NA BATERIJE

po izjemnih cenah

RADIOVAL - LJUBLJANA

Dalmatinova ulica 13, poleg hotela Štrukelj

1000 UČENSKOV ZA

— Zgodovinska učna snov za III. razred osn. šol — po učnem načrtu. V založbi Učiteljske tiskarne je izšla zgodovinska učna snov za III. razred osnovnih šol po učnem načrtu. — Cena knjige je jako nizka in je samo 9 dinarjev. — Zgodovinska učna snov za IV. razred osn. šol po učnem načrtu izide v kratkem.

— Zemljepisna učna snov za III. in za IV. razred osnovnih šol po učnem načrtu. V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zemljepisna učna snov za III. in za IV. razred osnovnih šol po učnem načrtu. Vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu.

— Učiteljska tiskarna v Ljubljani je izdala Staroindski pravljice v bogato ilustrirani, 81 strani obsežni knjigi velikega formata. V knjigi je zbranih 27 staroindskih basni, bajk

in pravljic, ki jih je po francoskem prevodu iz sanskrita priredil za našo mladino Josip Suhý. Knjiga se dobi v knjigarni Učiteljske tiskarne in stane v navadni vezavi po 38, v platneni po 42 Din.

— Ideali vzgoje je naslov knjižice, ki jo je napisal prof. dr. Fr. Drtina, poslovenil pa dr. Dragotin Lončar. Ta prevod je izšel prvič že leta 1901. v knjižici: »Kaj hočemo«. Bil je v kratkem času razprodan. Učiteljsko, pa tudi staršem toplo priporočamo, da sežejo po tem delu, zlasti sedaj, ko uvajamo novo šolo. Knjižico je tiskala Učiteljska tiskarna in stane broširana 8 Din.

— Poverjenikom P. R. K., ki so dobili prošnjo za pomoč od Podmladka na deški in deški osnovni šoli v Trbovljah II., sporočamo, da je poštinska prostost za blagovni in denarni promet med Podmladki kakor tudi med šolskimi upraviteljski ukinjena. Zelo neljubo nam je dejstvo, da bodo vse pošiljke, ki so jih pošte že sprejele poštne prosto, naknadno podvržene poštini, kar bo v veliko breme našim Podmladkom, ki so nam prvi in v izdatni meri priskočili na pomoč. Vse tiste Podmladke, ki so namenjeni odvzeti se naši prošnji, prosimo, da pošljejo blago po železnici, kar je mnogo ceneje. Če jim to radi oddaljenosti postaje ni mogoče, prosimo, da nabrano blago vnovčijo in nam pošljejo podporo v denarju.

Vsem dobrotnikom, ki so se nas že spomnili, pa našo najpriljubljeno zahvalo!

Podmladek R. K. na deški in deški šoli Trbovlje II.

Za imo je moja in za oblake —
'Tempo' črta na oblake

LJUBLJANA	Za gotovino:	MARIBOR
Gledališka 4	Selenburgova 4	Slovenska 18

— Tovarišem — čebelarjem in vsem šolskim upraviteljskim. Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani v ljudo prosi sledeče: Leta 1934. bo za čebelarje važno leto. Proslavili bomo 200letnico rojstva prvega svetovnega čebelarja — učitelja našega Antona Janšca. Čebelarstvo društvo se že sedaj pripravlja na to in je začelo zbirati razno snov in gradivo, da bo čim dostojnejše proslavilo to za slovenske čebelarje tako važno obletnico. Zaradi statističnih podatkov za slavnostno številko Čebelarja, ki bo ob tej priliki izšla ter v propagandne svrhe, potrebuje Čebelarstvo društvo neobhodno med drugim tudi imena vseh čebelarjev dravske banovine. Podatki naj bi obsegali: 1) ime in priimek, 2) stan, 3) bivališče, 4) pošta, 5) koliko let čebelarji — približno, 6) koliko ima kranjčev, A. Z. panjev, drugih in katerih? Ker bi imelo društvo prevelike stroške, ako bi se pismenim potom obrnilo do posameznika, naproša tem potom vsa šolska upraviteljsva in tovariše čebelarje, da pomagajo društvu zbrati imena vseh čebelarjev. Vpisovanje imen čebelarjev naj se vrši po šolskih okoliših. Vpolo je vpisati vsakega, ki ima kaj čebel. Šolska deca bo lahko mnogo pripomogla in delo olajšala, ako bo prinesla potrebne podatke iz svojih domačih vasi. — Društvo prosi še, da blagovolijo šolska vodstva in tovariši poslati ta imenik čimprej, gotovo pa v božičnih počitnicah. —

Tajnik Dermelj.

— Železniške legitimacije za civilne in vojaške upokojence, invalide in njih rodbine. Vsi upokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije 1. 1928. in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih vrnijo do 31. t. m. finančni direkciji odseku za računovodstvo — pokojninski referat — v Ljubljani. Da se pa more izposlovati pravočasna izstavitve novih železniških legitimacij pri direkciji državnih železnic, naj se prošnjam priloži slika, znesek Din 10.— v gotovini in zadnji knjižni izpisek čekovne nakaznice. One železniške legitimacije pa, katerim koncem 1. 1932. ne bo potekla veljavnostna doba, naj se predlože za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu čimprej, najkasneje pa do 20. januarja 1933. Šele tekom leta 1933. vložene prošnje za izstavitve novih železniških legitimacij se ne bodo predlagale direkciji državnih železnic posamezno, ampak le v posameznih partijah in največ dvakrat mesečno. Take kasnelne prošnje naj se torej vlagajo pravočasno in ne šele tik pred dnevom, ko se te legitimacije že rabijo. Pri tej priliki opozarjamo tudi vse upokojence in upokojenke, naj prejembe bivališče javijo vsaj do 10. vsakega meseca. Ker se po tem terminu prično že odpošiljati čekovne nakaznice podružnici poštne hranilnice. Vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah naj se prilaga tudi zadnji knjižni izpisek čekovne nakaznice ali pa vsaj navede številka likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejša in lažje poslovanje.

Osebné zadeve.

— Napredovali so v VIII. skupino: Goštinčar Srečko, učitelj v Dvorski vasi; Ložar Franja, učiteljica v Naklem; Bertonec Vladimir, učitelj v Sv. Petru pri Mariboru; Beloglavec Vilibald, učitelj v Serdici; Župevc Ana, učiteljica v Liskovcu.

Učiteljski pravnik.

— Š Napredovanja po položajnih skupinah — potek tega vprašanja v pojasnilo onim, ki urgirajo rešitev svojih prošenj.

Opetovano smo v tem poglavju objavljali navodila, kako je postopati ob vlaganju prošenj za napredovanje po skupinah, kdaj dospe pravica do višjega položaja itd. Ker prihajajo na sekcijo skoro dnevno prošnje za intervencije glede nerešenih prošenj za napredovanja po skupinah in kakor doznavamo, tudi urgence na šolske oblasti, hočemo s tem pojasniti na podlagi izdanih razpisov kraljevske banske uprave, in dobljenih pojasnil, postopek napredovanja po skupinah po uradniškem zakonu iz leta 1931.

Glede napredovanja po skupinah določa § 49. pogoje, ki jih »mora« uslužbenec izpolniti, da »more« biti postavljen po § 48. ur. z. v višjo skupino. Omeniti je tu, da je »mogel« in ne »moral« napredovati učitelj po urad. zakonu z dne 31. julija 1923. na osnovi § 57. in izvršitve uredbe z dne 31. oktobra 1923. v II./2. s 14 in II./1. skupino z 20 leti službe vstevne za položaj. Pred 8., 14. in 20. leti službe ni mogel priti učitelj v višjo skupino. Napredovanja po skupinah niso avtomatična, temveč popolnoma odvisna od proste presoje upravne oblasti.

Prevedba po ur. zakonu iz leta 1931. se je izvršila s 1. aprilom 1931. na podlagi skupin, v katerih se je nahajalo uradništvo dne 31. marca 1931. (§ 249.).

Ker predpisuje § 48. in 49. ur. zakona, da »more« biti postavljen uslužbenec na izpraznjeno mesto v višji skupini, če je prebil efektivno v prejšnji skupini določeno število let, je izpolnilo do dneva izvršitve začasne prevedbe skoro 1/3 vsa učiteljska pogoj § 49. — Meseca junija so pričeli vlagati posamezniki prošnje za višje skupine, ki so bile predložene pristojnemu oblastvu in reševati.

Z okrožnico IV. No. 10.642/1 z dne 17. julija 1931. je kraljevska banska uprava obvestila učiteljsko osnovnih in meščanskih šol, da je ministrstvo vrnilo prošnje za višje skupine in odredilo, naj se ne predlagajo v rešitev, dokler ne izide zakon o sistemizaciji mest, predviden v § 46. ur. z. Ker je predložila kraljevska banska uprava meseca avgusta spiske učiteljskega za sistemizacijo mest in je bila s tem predvidena izdaja zakona po § 46. ur. z., je gotovo s tega namena izdala poziv (IV. No. 10.642/3 z dne 5. septembra 1931.) naj se ji predlože po navodilih pravilno opremljene prošnje onih učiteljev, ki so izpolnili pogoj § 49. ur. z., da jih bo mogla proučiti in pripraviti za takojšnjo predložitev ko izda ministrstvo zadevni nalog — dovolilo.

Koncem meseca septembra 1931. je sporočilo ministrstvo prosvete, da se po razpisu ministrskega sveta ne morejo vršiti v budžetu 1931/32. nikak napredovanja.

Da bi mogli napredovati v višje skupine tudi v tem roku vsaj oni prosilci, ki bi sicer napredovali tudi že po prejšnjem zakonu in uredbi o razvrstitvi t. j. taki, ki so imeli 8, 14 in 20 let službe, so izposlovali merodajni činitelji meseca decembra, da se smejo predložiti take prošnje. Kakor doznavamo, so bile poslone prošnje z 8., 14. in 20. leti službe meseca januarja 1932. v pristojno rešitev. Ostale prošnje z manjšo službeno dobo pa pozneje in to postopoma po višini službene dobe. Tak postopek si je osvojilo ministrstvo prosvete, ki je s svojim odlokom ON br. 38.939/32 naročilo, naj se predlože prvenstveno prošnje najstarejših prosilcev, kar je v skladu vsekakor tudi s socialnimi principi t. j. da napredujejo najprej starejši in šele potem oni, ki bi sicer tudi po prejšnjem ur. zakonu ne mogli napredovati.

Vsaka pravilno sestavljena in po pozneje izdanih razpisih (IV. No. 3071/1—32.) opremljena prošnja se predloži v pristojno rešitev in upamo, da bodo v najkrajšem času vse prošnje rešene.

Da poudarimo ponovno! Za vsak povišek po novem ur. zakonu je merodajen le datum dekreta o napredovanju v prejšnjo položajno skupino. Službena doba nima pravnobnega vpliva za napredovanja po ur. z. iz leta 1931.

Kdor ne napreduje navzgor, naj prijavi po vsaki 3 letih efektivne službe v skupini dospelost period. poviška, ki mu bo tudi priznan avtomatski t. j. od dneva zapadlosti.

Pripomnimo končno, da se vrše vsa napredovanja v višje skupine izjemoma, ker še ni izdan zakon o sistemizaciji službenih mest v našem resorju; — pristavljamo, da bi moral mnogi čakati vrsto let, preden bi napredoval v višjo skupino, če bi bila mesta sistemizirana, ker bi bilo treba pač čakati, da bi se mesto izpraznilo.

— Š Važna razsodba drž. sveta glede odmere pokojnine po skupini, v kateri je bil uslužbenec na dan upokojitve. — Na tožbo Glavne kontrole Br. 43.728/32 proti rešenju ministrstva prosvete ON br. 27.425 z dne 13. apr. 1932., s katerim je bila odredena količina osebne pokojnine N. N. po V. skupini, je izdal drž. svet pod Br. 25.627 z dne 7. X. 1932. nastopno razsodbo:

»Pošto je proučilo tužbu, osporeno rešenje i ostale akte, koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor Ministrov na tužbu poslat pismom od 2. jula 1932 g. O. n. br. 47.505 Državni svet je našao:

Po § 120. zakona o činovnicima osnov za određivanje količine lične penzije činovnika jeste plata in položajni dodatak koji su mu u času penzionisanja pripadali, dok st. 1. § 263 istog zakona normira, da državnim službenicima koji posle stupanja na snagu toga